

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 3 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónapra 3 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyitvány: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj: minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizetheti helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségénél. Egyébutt a postahivatalok utján.

Pest, szept. 24.

A kormány a pénzzavarban hallgat.

(r.r.) A magyar nemzet, legnehezebb napjaiban, midőn erőszak sulya nehezült rongált tagjaira, talált feyvertelen létére oly feyvert, mit elég erősnek tarthatott a szuronyok ellenében.

E feyver: a nemleges ellentállás, a negatívitás volt.

És miután e feyver elég erősnek bizonyult be az önkény-uralom legyőzésére is, természetesen népszerűvé is vált, — addig, míg a nemzet, saját kormányával nem bírván, az idegen hatalom elleni tusára volt hivatva, hogy küzdje meg a nagy harczt, habár nem egyenlő feyverekkel is.

De, mihelyt a nemzeti kormány megalakult, a nemzet azon része, mely a kormány irányzataival egyet nem értett, a negativitás terén nem maradhatott, hanem nyilvánosan sorompóba lépett amaz irányzatok ellen.

És így alakult meg az alkotmányos ellenlélek úgy az országban, mint az ország-házban.

Az ellenlélek tehát lemondott a nemleges ellentállásról.

Nem így a kormány. —

A kormány, mesterséges többségtől támogatva, felhasználta azon népszerű intézményeket, melyek az alkotmányos élet viszatérte előtt, a nemzetnek kincseivé váltak.

Igy, láttuk, hogyan kaczerkodott és kaczerkodik a kormány a nemzettel szemben, az 1848-iki törvényekkel, melyeket álláspontra alapjának hirdetett sokszor, s különösen az igazságügyminiszter fenhangozó szavaiban, midőn az ellenléleket megtámadta.

Tudjuk és tapasztaljuk, hogy mily mérvben igyekszik a kormány a 48-ki törvényeket a gyakorlatban elismerni.

Ott van a kiegyezkedés, hogy egyebet ne mondjunk.

Ott lesz a törvényhatóságok szervezése, miket a 48-ki törvény a szabadság védbátyáinak nevezett.

A 48-ki népszerű és nagyszerű törvények tehát csak álarczul, ürügyül használtak arra, hogy a játéka mélyebben nem tekintők eltántorítottak.

A nemzet másik, népszerűvé vált feyverét, a negatív működést is így használja fel a kormány, midőn a 48-ki törvények lelkeért rajongó közvéleményt agyonhallgatja.

És különösen most, a pénzzavarok napjaiban fejt ki kormányunk nagy ügyességét a nemlegesség terén.

Az egész nemzet kívánja a bécsi bank bilincseiből kibontakozást; követeli az önálló nemzeti banknak felállítását; általában a bankszabadság és a nemzet függetlensége solidaritását az egész nemzet, mint elodázhatlan szükségét, hangoztatja.

S mit tesz a kormány?

Bölcsen hallgat.

Nem hallja a jalkiáltást.

Nem ad segítséget a bajban.

Azon tárgyaknak, melyekre nézve a legközelebbi országgyűlési idény alatt javaslatokkal kíván fellépni, hivatalos és félhivatalos lapjaiban elősoroltatta sor- és névjegyzékét.

De hiába kutatjuk, niucs azok közt egy szemernyi sem, a mi a pénzzavar elhárítására is czélozna.

Nemzeti önálló bank felállítása pedig eszeágában sincs.

Hallgatni: arany; ezt tartja a kormány.

De ime már a jobboldalról is azok, kik nincsenek lenyügözve a hivatalvágy köteleivel a kormány irányában, — ime a jobboldali sajtó azon része is, mely nem minden áron kormánypartí, — felemelik hangukat a kormány tétlensége ellen.

Ime a pénzügy, mely sokszor megpróbálja a barátságot, kihozta őket sodrúkból, s megmerik mondani, szemben a kormányval, hogy rossz, téves uton jár.

Ime az ellenlélek e fontos kérdésben a jobboldaliaktól is táplálékot nyer.

Vigyázzon a kormány.

A vihar még ezen országgyűlési idény alatt megrongálhatja büszke evezőjét; sőt hajóját is elsüllyesztheti, a télen hallgatás megérdemelt jutalmául. —

Ujdonságok.

— Eljen a közösgyes honvédség. Van már honvéd Debreczenben is vagy három, aztán el is vannak egy időre eresztve szabadsággal. De azért azt ne tessék ám gondolni, hogy a magyar honvéd magyar szabadságlevelet kap; no hiszen az kellene még! kaptak biz azok kérem „Urlaubszettelt“ csak olyat, mint akármelyik közösgyes sorkatona. — Azt a kifogást hallottuk erre tenni, hogy a honvédség számára adandó magyar szabadságlevek még nincsenek készen; cz nem kifogás, mert hanyomatott szabadságlevél nines magyar nyelven, hát irjanak, míg a nyomtatványok készen lesznek. De meg ha már a honvédelmi excellenciás minister ur tudta, hogy a honvédsorozás be fog ez időre következni, hát csak gondoskodhatott volna arról, hogy a szükséges nyomtatványok — ez időre el is készüljenek. Bizony nagy éhletlenség az, hogy az ilyesmit, a mivel a nemzetnek máj amyi rossz vért csináltak a magas ministeriumok, — bár nem sok fáradságba került volna, nem tudják, vagy talán nem is akarják kikerülni.

— Ha már benne vagyunk a közösgyes honvédség feletti örömyilvánításunkban, említsünk meg még más valamit is, a mi bizony még jobban furja az oldalunkat. A besorozott honvédek telesketésének módját és

mintáját értjük itt. A honvéd nem sorkatona, azt már minden nagy törvényismeret nélkül mindenki tudhatja. A sorkatona kötelessége védeni a közösgyes cinált birodalmat, a honvédségnek pedig magát a hazát. Hogy ebből kifolyólag a sorkatona és honvéd által teendő eskü nem egyenlő kötelezettséget kell, hogy foglaljon magába, az is világos. Épen ezért nem értjük mi azt, hogy miért kell a besorozott honvédeknek majdnem ugyanazon esküt tenniük mint a sorkatonáknak, — vagy tán a honvédek is a Reichs-Kriegs-ministerium rendelkezése alá fognának tartozni? Kérünk egy kis felvilágosítást és megnyugtatót e tekintetben.

— Az ujonczozás már annyira haladt, hogy a sorkatonasági rendes illeték egészen fedezve van; most a tartaléki póttagok soroztatnak. Ennek bevégezte után a honvédállítás vétetik folyamatba.

— A múlt napok egyikén az emlékkertben levő vízmedenczébe egy 3-4 éves fiúcska beleesett, azonban az épen ott elmenő Hódy Gyula ügyvéd szerencsésen kimentette.

— Egyháztanácsi ülés. Holnap sept. 26-án d. u. 10 órakor a hivatalos helyiségben egyháztanácsülés fog tartani.

— A reggeli harangozás máttól kezdve 8, a délutáni pedig 2 órakor fog történni, s ez egész a József nap heti szombatig fog tartani.

— Engedelmet kérünk. Mintha bizony már nekünk itt Debreczenbe nem is lehetne jó vendéglősünk, ha csak Pest nem könyörülne rajtunk. A „Szabad Egyház“ tegnapi száma ujdonsági rovatában ugyanis ezt olvassuk: „Derék vendéglősünk Fröhner János nemcsak Pesten, de már Debreczenben is megalapította renomméját a híres „Fehérló“ című vendéglő új berendezésével. Különösen a kávéház nagy komfortját dicsérik, melynek egyik főelőnye, hogy valamennyi nevezetes hirlap jár, s kitünő szolgálata, s billiard asztala van.“ A „Sz. E.“ ezen, a debreczeni vendéglőüggyel foglalkozó ujdonsága csakugyan igaz, azon esekély kivétellel, hogy bár a „Fehérló“ valóban a kényelmet és csinos-ságot szerető jelenkor igényeit kielégítőleg van is berendezve, s az ellátás e szállodában semmi kívánni valót sem hagy hátra, mind azon által ezt nem a pesti Fröhner János, hanem ennek egyik derék rokona Fröhner Bernát vezeti, s tartja fen már néhány év óta városunk és vidékünk, s főleg a külföldi utasok közmegelegedésére.

— Ujszivarés dohányeladás. Várady Istvánnak a Vecseyház alatt levő igen diszesen berendezett kalap és paplan raktárában most már dohány és szivartózsde is van. Ez üzlet a mi a csinos-ságot illeti, valóban diszére válik piacunknak. Az

említett cikkekén kívül igen nagy választékban kaphatók itt tájékpipák, tárczák, s étapálcák, esernyők, s más egyéb galanterie cikkek is.

— Prielle Kornélia a vigjátékok s társalgási darabok e nagybíró művésznője, testvére látogatására pár nap múlva városunkba érkezik, s a mint tudjuk két hetet fog itt tölteni. Igen lekötelezné a közönséget az intendatura, ha ez alkalmat felhasználná, s az előttünk oly kedves művésznőt pár fellépésre megnyerhetné.

— Nem boszantja már Kis József uramat a darázs! A kakas csipje meg, ahol egy darázs van, mondogatja most magában a fent nevezett becsületes csizmadiamester, ki a múlt napokban fűnek-fűnek elpárasztotta, hogy már be sem mehet a vénkerti szőlőben levő pajtájába, úgy elszaporodott ott a sok darázs. Ki kell füstölteni szomszéduram, — adta egyik is, másik is a jó tanácsot, s Kis József uram aztán csakugyan elhatározta szomorú pusztulását a darázs családjának. — Szerdán este ugyanis egy fazékba jó parázstüzet rakott, aztán bűdöskövet (ként) hintett rá, s miután a legtöbb darázs a padlison volt, — el is helyezte az egész füstölő szerszámot az eresz alá, aztán bezárta a pajtát, haza ment, s azon boldog reményvel aludt el, hogy adta darázs, most már csakugyan ütött a végórát. — És csakugyan úgy is lett. Nincs már a Kis József uram pajtájába egyetlen egy darázs sem, kifüstölődött a reggel 4 óra felé szépen, — de bizon a fedéllel együtt, — úgyhogy most sem darázs, sem pajta, mert az biz a nagy bölcsen elhelyezett füstölő edényről meggyúlt, s reggel a csész a meglepett gazdának csak azt jelentette, hogy no gazdauram — nem csipi már meg a darázs — mert biz annak az éjjel a pajtával együtt vége lett.

Fővárosi értesítő.

P e s t, szept. 24-én.

— Egy hét óta a pénzkrisis van napirenden. Naponként egybegyűlnek tözsérkapacitásaink, s ugyancsak naponként ismét szétoszlanak, többnyire azon határozattal, hogy holnap ismét egybegyűlendenek, de a határozathozás folyton elodáztatik. Kétséggel vették önök hírét a hajótörésnek, melyet egy falaink közt összehívott vegyes pénzügyi bizottság szándéka, néhány féltékeny pénzintézet elmaradása által szenvedett. Sajnos tapasztalat, hogy hazafias érzületükben csalódtunk, még sajnósbab tapasztalat, hogy egy Horn, Ertl tudománya, önfeláldozó tevékenysége kárba veszt, néhány zsák bankó ellenében, melyek mögé sánczolják magukat a felváltkodott pénzkirályok. — A vegyes bizottság működése lehetlenné tette, mert hiányzott a pénz nyomateka, mely napjainkban egyedül képes az emberi határozatoknak érvényt szerezni, — a kereskedelmi kamarának adatott át az ügy s ez tegnap tartott gyűlésében elhatározta a miniszteriumot megkeresni a végett, hogy az osztrák Nationalbanknál eszközölje ki pesti fiókintézetének dota-

T Á R C Z A.

A z s i d ó.

— Mühlbach Luiza beszéde. —

(Folytat.)

— Ime itt vannak a bizonyítványok, aláírva és megpecsételve. Neve Áron Mózes és azon szép Rebekának fia!

Az elnök áttekinté a papirokat s azután így szólt:

— Tehát az egész csak nyomorult színjáték volt, mit ön magának megengedett.

Ezt megkeserülendő ön uram!

Ily tisztelt társaságot bójtresti mulatságra egybehívni!

Ez nem maradhat büntetlenül, mint szintén az sem, hogy ön engem és leányomat oly rutul kijátszott.

Az agg nyugodtan hallgatá ki s aztán éles hangon szólt:

— Mily jól áll önnek e gerjedelem s mily szép ön méltó haragjában! Úgy van, az egész csak színjáték volt és én az igen tisztelt társaságot meghívam, hogy tagjainak örömet szerezzenek általa; mert eféle komédiát örömmel szemlél s gyönyörködik benne. És aztán én sem feledtem el, hogy ez előkelő társaság egykor köréből kizárt, mivel zsidóhölgyet választék kedvesemül, és hogy ez előkelő társaság engem lenézett, mert ama zsidónőt, a megvetett, utált nép leányát szerettem. Hát nem mulattató az, hogy ugyanazon társaság most minden rokonszenvét egy zsidó felé

tiója felemelését. — Ime a nagy zaj lótas-futás, hirlapi cikkek és szóbeli sürgetések eredménye! Hogy független nemzeti bankunk fel fog áldoztatni, azt mi kétségbe sem vontuk, hat másra való magyar pénzünk, minthogy megvásároljuk rajta hazánk romlását? Hisz a bécsi fiandier-ek megvonhatnák segélyüket, hitelüket, azért hát tözsereinknek gondosan kell tartózkodniok mind attól, mi azok szemében érthetna nekik, fel kell áldozniok függetlenségüket, emberi és nemzeti méltóságukat. Hogy pedig a közvélemény elnémitassék, ki kell nyilatkoztatniok, hogy: jelenleg nincs is pénzválság Pesten, s hogy csak a jövő lehető veszélyeinek elhárítására tartják szükségesnek a dotatio felemelését; egyébként semmi baj! Ily önámítás ellenében nincs egy szavunk sem.

Véget értek őszi manövereink is, melyek mint lapjainkból olvashatták önök, nem minden baj nélkül folytak le. Miért, miért nem, azt azonban szépen elhallgatta sajtónk, a mi Szapáry generalissal történt, kit Schwarz tábornok posztójából kivert, löszereit, ágyuit elfoglalva. Ő felsége ezután közeledve a vert generalishoz, következőkép szolt hozzá: General, ich bedaure ihr Misgeschick, aber nicht ihr Ungeschick. — A szójátékot nem kísértém meg magyarra fordítani, ügyesebb tollra méltó.

Nemzeti színházunkban ma fog színre kerülni az első őszi ujdonság Sardou „Szeráfina“ szímműve. Szerzője benne a szenteskedést ostorozza elég hatásosan, de az erkölcsi érzet s a drámai költészet gyakori feláldozásával. A tegnap d. e. tartott nagy próba után a mai előadás nagyjában jónak, összességében remélhető. A czimszerpet Prielle Kornélia asszony játsza, kinek sok tapsot jövedelhetünk.

Mint legújdonabb ujdonságot megírom egyuttal, hogy városunkba néhány nap előtt érkezett az első nőorvos, ki Angolországból jöven hozzánk, engedélyért folyamodott városi tanácsunkhoz, hogy itt mint gyakorló orvos működhesse.

* A „Sz. E.“ szerint a minster változásról szóló hírek alaptalanok. Andrassy nem teszi le a honvédelmi tárczát és Wenkheim Béla nem adta be lemondását.

* A pesti eskütszék előtt Nyitra-megyének Czímó Andrács elleni sajtópere betárgyalatván, vádlott 8 szóval 4 ellen felmentetett; s vádló 82 ft perköltésben elmarasztaltatott.

* A z o n t ü z, mely már lapunkban érintve volt, midőn ugyanis a váciuti petroleum égerszóló irunk — úgy támadt, hogy egy munkás a kőolajos pinczében kőolajat akart egy függőlámpába tölteni, melynek kanóczát nem oltotta ki, erről a kezében levő kannában meggyúlt az olaj, ekkor az ember ijedtében eldobta azt, s a nagy petroleumos hordókba úgy kapott bele a veszedelmes elem.

* Dietrich Ignác képviselő a Pesti Napló ellen sajtóperit indított.

* Szigei József újra átdolgozta „A jó madár“ című 3 felvonásos szímművét, s már be is adta a drámaíró bizottságnak.

* A z o r s z á g g y ü l é s legelső tárgyai az

irányzá s magát rászédet, a midőn, keresztényén áleza alatt távolról sem gyanítá a zsidót.

Alfréd eközben magához tért bódultságából, térdre omlott Leonka előtt, s kezét megragadva, gyöngéd hangon szólta őt nevé.

A hölgy összerázkodott s kezét kirántva az ifjúból felsikolta:

— Egy zsidó! egy zsidó! Aztán felugorván helyéből, atyjához sietett s karjaiba omlott.

— Atyjám! — kiálta, — mentse meg engem e zsidótól!

Alfréd hangosan zokogva rogyott össze. A társaság, mely eddig csak suttogott, lassankint oszlani kezdett.

— Hadd álljon elé a kocsim! — kiálta az elnök.

— Még egy pillantra! — szolt a tanácsnok. Én harmincz évig vártam türelmesen az órára; engedje, hogy ezt most teljes mérvben élvezhessem. Én harmincz évig hallgattam, és mégis önnök akkoron visszatörést esküdtem. Láthatja ön, hogy megtartám szavamat.

— Ön szörnyeteg! — kiálta az elnök, újult leányát karjai közé fogva.

— Lássá ön — folytatá az agg nyugodtan, — ama pamlogon lestem önt meg Rebekámnál!

Oh az gyönyörű óra volt, nemde?

Ó azóta: egészen e pillanatig égő vonásokkal vésődött lelkembe. — mostantól fogva elfeledem. Rebeka meghalt s fiában boszultam meg rajta magamat. Ön él, de leányában megboszultam magamat önön s a társaságon.

Oh, kedves elnök ur, hogy fog majd e nemes társaság ön felett mulatni! Egyetlen leányát zsidónak jegyezni el! Mily gyalázat! Hogy fognak

„U. L.“ szerint ezek lesznek: budget, — a törvényesékek szervezése és békebiróságok, — a municipiumok rendezése, — a felsőház reformja, az — államtanács, — egyleti törvény. — Az új törvénykezési szervezet költségei nincsenek a budgetben, az igazságügyér erre utólagos hitelt akar kérni.

* Izsó Miklós visszajött Erdélyből, hová Orbán Balázs társaságában rándult szobrokhoz alkalmazható márvány keresése végett. Talált is a Székelyföldön igen gyönyörű fehér márványt, de a bánya megkezdése igen nagy költséggel járna. Most Zrínyi a költő szobrát készíti a nemzeti muzeum számára carrarai márványból.

* A legutóbbi pestvárosi közgyűlésen szönyegre került az új nemzeti színház kérdése. Mint tudva van a város a Dunaparton egy építendő színház számára telket adományozott; e telek elkelt később, s a színház 180 ezer frton megvette a Westermeyer-féle házat. Erre vonatkozólag egyik városi képviselő, Steiger Gy. azt indítványozá, hogy miután a város a telket színház építésre ajándékozta, az pedig nem építetett: ennél fogva semmisítették meg az adomány. Simon Florent felelt reá, és pedig igen helyesen feliratot indítványozott az országgyűléshez, sürgetve a nemzeti színház ügyének elintézését. Ohajtandó is volna már, hogy egy új nagy nemzeti színház épüljön, mely méltó legyen a főváros hírnevéhez; de meg annyival is inkább ohajtandó volna, mivel akkor a művészetek érdekében megtörténhetik az elválás, a szélségtől összeerőszakolt dráma és dalmi között.

* A redout lépcsőházának falfreskóit veszedelem fenyegeti. Közélebb ugyanis szóba jött a városnál, hogy az ott még üresen levő helyekre is oda kellene már festeni a tervezett freskókat. Hanem azt mondták: oda bizon nemcsak hogy nem festetünk többet semmit se, de még a meg levőket is elrontjuk a fallal együtt, mert ha a rodut bérházát felépítik, arra a falra szükség lesz. Azzal a sarkasticus megjegyzéssel illusztrálja e hirt a „Hon“, melyből e sorokat átvettük, — hogy máshol az effélék fentartására áldozatokat hoznak, s nálunk csak úgy beszélnek e szép festményekről, mintha minden zugban teremnének.

Pesti röppentyűk.

(Szept. 24-én.)

Az anyagi jólét kuforrása a pénz az, mely nek hiányát édes mindnyájan érezzük jelenben s nemcsak nekünk ujságíróknak van zsebünk nagy pénzválságban, hanem még azoknak is, kik a milliókról máskor csak úgy beszélgettek, mint mi néhány krajczárról. Így aztán most a pénzintézet emberei folyvást tanácskoznak, s tervezgetnek, hogy lehetne a pénz- és hitelhiányon segíteni. Első dolog persze a fallal megalapítása, mert ameddig a szakállunkra nem kölcsönözgetnek a Krözusok: addig — üres a zseb! s fölkapik az embernek az álla.

Több lap szemrehányást tett közlebb Lónyayai pénzügyminiszternek, hogy a pesti pénzpiacz

majd, önnel szemközt az eset miatt szájalmat mutatni, míg háta megett kigunyolják.

Az elnök mitsem válaszolt, hanem gyermekét ölebe vevén, levitte a kocsi s elhajtatott.

Az agg tanácsnok pedig Rebeka arczképére tekintett, s büszkén fölemelkedve diadallal mondá:

— Meg vagyok boszulva.

Majd Alfrédre szegzé tekintetét, ki még mindig mozdulatlanul feküdt a földön.

Az agg lehajlott hozzá, s látván, hogy az ifju elájult, szolgáit kiáltá elő s ágyára viteté.

Mindenkit kiküldött azután s szeretetteljes gondoskodással mindent elkövetett, hogy az eszmélet nélküli ifjat ismét életre gerjessze.

Végre fölveté szemcit Alfréd s első tekintete a tanácsnokra esett, ki föléje hajolva nyájason néze reá.

— Tehát csakugyan igaz, hogy zsidó vagyok! — kiálta föl Alfréd, a kétségbeesés hangján.

— Igen az vagy, — szolt az öreg. Alfréd megrázkódott s arczát kezeivel takarta el.

S midőn arczát ismét föltakará, vad harag égett szemeiben.

— És kiadott önnek jogot, engem így meggyalázní? Engem a nyomorból, a porból kiemelni és azután e nyomort velem megutáltatni s miután a zsidóságot gyűlölni tanítá, engem ismét a semmiségbe letaszítani?

— A boszu adá nekem e jogot — válaszolt az agg, ünnepelesen. Te Rebeka fia voltál.

— Ki az a Rebeka? — kérde Alfréd.

— Anyád. És én szerettem anyádat, bár zsi-

Debrecen 1869

67-73. számig

a hegyből

pusztulását, csak úgy láblógáza és összedugott kézzel nézi, holott csak egy szemhunyorításába kerülne — mondják — s a pénzükkén segítve lenne.

E vádra a hivatalos újság azzal menti Lónyait, hogy ő bizony nem ül összedugott kézzel s láblógáza, mert közelebb is több millióra menő összeget bocsátott a nemzeti pénzügyek rendelkezésére, illetőleg a pillanatnyi pénzzavar elodáztatására.

Hiszen ez mind igen szép, de nincs a dolgon gyökeresen javítva!

E mivelet csak olyan valami, mint mikor a haldoklóknak moschust adnak be vagy galvanizálják, hogy még pár órával tovább nyútsák benne a nyomorúságos életet.

Emberré a gátra, ki hazánkban tömött pénztárat varázsoljon elé s a kreditet teljesen helyreállítsa az országban! . . .

Párisban most egy új Tréfort csirázott ki, Akin — kiadásban. Dr. Akin Károly természetudós ez, ki azért, mert tavaly az akademiában Toldi Ferencz kissé méltatlanul bánt vele, kapja magát, s a la Tréfort, egy röpiratában úgy elpirogatja ezt a szegény hazát, melyből ő is eredett, hogy káromkodásnak is beillik. Úgy látszik módiba jött a tréfortskodás! . . . Csak rajta Tréfortok és Akinok! . . . Csak szidjátok ez árva hazát, sértett hiszágotok érzetében!

Egyébiránt ily apró csillagok sem a napot el nem homályosítják, sem kellő világot nem teremtenek.

Marad minden in statu quo!

A „Pester Lloyd“ illetékes helyről nyert fölvilágosítás nyomán tudatja, hogy hiába harangozzák be a lapok az országot, hogy több miniszter beadja a kulcsot — illetőleg leteszi a tárczát. Eszük ágában sincs! . . .

Már most aztán, hol van itt ha nem is az erkölcsi, de az anyagi elégtétel a Péchy Manók, Majthényi Lászlók stb. számára, kiknek — azon hitben, hogy a megürülő piros széket elfoglalják — már előre megírták biographiájukat azok a mindent kikutató ellenzéki lapok.

Hiába ezek az újságírók csak nem tudnak a muszka bagaria illatával megbátározni, hiába oly divatos mostanában a bagaria — parfume.

Belföld.

* Ipolyságon a történelmi társulat közgyűlése érdekesen folyt le. A vasárnap megérkező tudósokat Horváth alispán fogadta. A közlés hetfőn tartották a megyeházában, hol sok érdekes felolvasások történtek. A gyűlést fényes lakoma követte. A kedély itt nem hiányzott, a lelkes pohárköszöntések sem maradtak el. — Esti 6 órakor hangverseny volt, melyben Steger is közreműködött; azután bál világos viradig. Kedden a társulat tagjai három bizottságra oszolva, levéltárak vizsgálatára indultak a vidéken különböző irányban. Hetfőn leend a zárulás, mikorra is a tagok Ipolyságra ismét visszaérkeznek.

dónó volt; nemcsak szerettem de imádtam és érte szüleimnek átkát vettem magamra, érte a társaságnak gunyává váltam, s mindez mily semmiség volt, miután Rebeka enyim volt. Oh az egész világ szerette volna Rebekát, ha keresztlyennek születendett; így megveté őt s kigunyolt engem mert a zsidóváros szülője volt. És én türtem ezt, türtem a világ gunyját s a meggyaláztatást; becsérzetemet lelkembe fojtám vissza, és mivel a társadalom nőmet lenézte, én megvettem a társadalmat. — Nőm megkereszteltette magát s feleségemmé lön. És én boldog voltam birhatása által, bár kiátkoztattam szüleimtől s kikaczagott a világ. Csak egy barátom maradt; övé volt lelkem s életem. Rebeka és ama barátom voltak egyedüliek, kiket szerettem. És mily szeretettel! E barátom Leonka atya volt.

— És hű barát volt ő? — kérde Alfréd.
— Nem, ő megcsalt engem — szolt az agg nyugodtan. — Egy napon nőm karjai közt leptem meg. Egy szót, egy panasz-szót nem ejtének ajkaim, egyetlen köny nem cseppet ki szememből. A csábítóra boszut esküdtem, s a hűtlen nőtől elváltam. Ő visszatért a zsidónegyedbe s nem sokára egy zsidókedvese lett, kit szülőföldére követte. Tizenegy év múlva elhalt, s téged küldte nekem örökségül. Tizenegy éven át emésztém magamat, mivel boszut nem állhattam még s ez idő alatt meggyűlöltem az emberiséget, anélkül hogy büntethetnem volna; most alkalom nyílt boszuzra, melynek eszköze te lettél.

— És én szegény elhagyott zsidófiú — szolt Alfréd keserűen — nem voltam egyéb a dusszag kerestvény előtt, élettelen eszköznél, valami semmi, melyet szándékosan emelt a magas-

* A mint az „Arad“ írja: Ritt József ottani csendbiztos f. hó 20-án éjjel a simándi uton találkozott Kalmár Gyula a környéken nagyon is ismert gonosztevővel; s bár e rabló fegyverkezve volt, — említett csendbiztos, kinek pedig sem fegyvere sem kísérete nem vala — kézrekerítette.

* Erdélyben Mogoróson egy csárda panlása lerokadt és két munkást agyonnyomott, hetet pedig megsebesített.

* Magus életkor. Miskolczon szept. 20-án egy 105 éves nő halt meg, ki 102 éves korában tüdőgyulladás esett keresztül s azóta jó jó erőben járt kelt az utcán.

* A szebeni főgymnasiumban 3 tanuló gyertyavilágnál tűzijátékot készített Egyszerre a löpor felrobbant, a szobában levő holmi, s a tanuló ruhája meggyuladt, s ezek annyira összeégették, hogy kórházba kellett őket vinni.

* Pozsonyban a katonaság és polgárság közt mult vasárnap éjjel véres verekedés volt. Ki tudná megmondani hányadik már az ily botrányos összeütközés?

* A győri gazdasági egyesület által tervezett marhakiallítás az uralkodó marhavész folytán jobb időkre lett halasztva.

* A bánási határörvidéken hír szerint nagy veszélyben van a közbiztonság, miután fényes nappal is történnel rablások.

Külföld.

— Nápoly, szept. 18. — Rómát az örök- várost, a haldokló hierarchia székhelyét, a művészetek pantheonját, másfél napi időzés multán elhagytuk. Hogyan? — kérdik önök, — hát csak ily kevés pillanatot szenteltek Italia gyönygének megsejmlésére? Felelet: nincs különben, mert az örök város csak az oly utazót bilincseli le, ki Canova, Rafael, Angelo szellemével akar találkozni; ki az uton-utfélen felmerülő történelmi nevezetességeknél — tudományos szemlélődésbe ohajt merülni; ki a bigottismus ámitásainak engedve — vezekleni siet Péter templomába, hogy a szent atya életeért imádkozhassék; míg ellenben az utazó, ki gyönyörködni akar — mint mi is, — nem vágyik hosszasan tartózkodni, mert itt az olaszok jellemző hibája, a rondaság, nagy mértékben uralkodik, s így kevés gyönyörűsége található az alföldnek tisztaságot szerető magyar embere.

Rómában utikártyát vettünk tehát Nápolyig és onnan vissza, ára volt: 28 frank s 50 centim; — és így az olaszországi egész utnak, nem 300, — mint nekem Kiss József barátom írta volt, — hanem csak 129 frankba kerülend. Most már itt vagyunk Nápolyban.

Tollam nem rendelkezhetik oly bűbajos erővel, hogy képes legyen lefesteni e nagy világ város nagyszerű panorámáját; de mégis úgy, amint tölem kitelhetik, megkísértem leírni, — habár előre is tudom, hogy reám, de még önökre nézve is háladatlan munka. Míg a büszke méltósággal elterülő város egyik oldalán a háborgó tenger hullámsíkja látszik, addig a másik oldalán a Vezuv örökké füstölő piramisa tűnik fel; — a többi részlein pedig lapály nyílik, melyen paradicsomi

ba, hogy onnan szándékosan ismét a mélységbe dobjon alá. En nem tekintetem emberi lénynek, ki él és érez; én csak rabszolga voltam, kit ön boszuja hűtésére megvásárolt, és akinek fájdalomait nem tekintí egyébkint, mint fényes kínlódásának, melyet ön lábaival taposott el.

— Nem! — szolt az agg — én szerettelek téged fiam, s bár reád boszum kivételre nézve szükségem volt, mindamellett vizalmat éreztem irántad s ohajtálak megtanítani az emberek iránti gyűlöltre. Te hittél az emberekben, és én beakartam neked bizonyítani, hogy mindnyájan gonoszok s nem érdemesek bizalmunkra; te biztál arádnak szerelmében és esküjében s én meg akartalak afelel győzni, hogy a hölgy szerelme nem más mint fényes meteor, mely az akadályok elsején szét pattan. Oh fiam! épen mivel szerettelek, kellett, hogy neked mind a fájdalmakat okozzam, hogy meggyőződhessél, miképvivilem téged senki sem szeret s hogy egyedül keblemen talál menekülést, s e földön mindent megvetve, a gyűlöletben lelj enyhülést. Ime tekintis pajtásaidra, kik téled elfordultak, a szeretet kérelhetlenül elidegenült téled s csak én maradtam, én egyedül ki téged folytonosan szeretni foglak s lelked csupán bennem bizhatik. Oh fiam! vedd meg a világot előítélettel és nézeteivel, mik nem egyebek csalóka fényűl s káprázatnál; hagy a világot balgaságaival; ne gondold vele, ha a katolicus az újítót kárhoztatja s az újító a zsidót megveti; ne törődjél szertartásaikkal s hitformáikkal. Mi egyikünk sem vagyunk sem keresztény, sem zsidó. Hol a természet a legdicsőbbnek mutatkozik, oda vonulunk mi s ott lesz a legjobb isteni tisztelet, ott építünk hajlékot, dicsőt és fényest, s ki a világot

kertek ékeskednek, hogy így teljesen kiegészítve legyen a tündéresen beosztott látkép megragadó pompája.

Tegnap voltunk a Vezuvon; megnéztük ezt az irtózatot tűzfészket. Nagy erőnkbe került felhatolni a tölcsérig, de mégis elvégre sikerült és ott valánk a pokol torkolatánál. — Olykor-olykor lenéztünk az ásitózó nyílásba, melynek mélyében veres, sárga, zöld, kék s az isten tudja még mi-csoda színekkel ég az a kimagyarázhatatlan örök tűz. Félőrai időzés után letértünk a csuesról. Nehezen ment a lehatolás, miután a lávahamuban térdig kellett járnunk. Amint a hegy tövéhez értünk, lovakra ülve Porticinak vettük utunkat, majd onnan kocsin, haza Nápolyba jutottunk. E kirándulás egy egész napot vett igénybe. — Ma épen a Capri szigeten valánk, hol megnéztük az ugynevezett kék barlangot. Megfoghatatlan játéka ez is a természetnek. A szigethegy mélyen a tenger közepén emelkedik fel, egyik oldalán nyílás van, melyen a tengervize is behatol a barlangüregebe. E nyíláson, kis csolnakra átvélvén — bejutottunk a hegy alá, hol a sziklák boltozatai a legszebb kékszínen tüntek elő, a víz ép oly színezetűnek látszott; sőt egy velünk jött matröz beleugorván a hullámok közé, az is a leggyönyörűbb kékszínt nyerte.

E kirándulásunk alkalmával találkoztunk Zsigmondi Vilmos pesti főmérnökkel és még két társával, továbbá három pozsonyi nővel, kiknek körében olyan jól esett eltölteni azt a néhány pillanatot, melyet azon gőzhajón töltünk, amely bennünket ez érdekes szigethegyig szállított. Holnap Pompejit és Herculánomot szándékozunk megsejmlélni, később a város nevezetességeit, melyekről jövő levelemben fogom majd tudósítani a „Debreczen“ tisztelt olvasóit; addig is a viszontlátásig.

Harsányi Sándor.
— Gróf Beust utazása a Vaterland által a zsinat-kérdéssel is összekötöttetésbe hozatik, és pedig annyiban, hogy a birodalmi cancellár személyesen akarja az idegen udvaroknál megfigyelni a hangulatot a zsinat irányában. — Az említett lap még azt is írja, hogy a római osztrák követ, Trautsmansdorff gr. még e hónap vége előtt visszatér Rómába; most még csak Beust visszatérére várt, hogy a zsinatra vonatkozó utasításokat attól személyesen vehesse át.

— A Keratry-ügy, amint most Párisban a törvényhozó testület egybehívása vagy egybenemhívása kérdése neveztetik, úgy látszik mégis gondolkodóba ejtette a kormányt. A „Moniteur Univ.“ írja, hogy a kezdődő mozgalomnak áltálal akarják elejét venni, hogy előbb mintsem a közvélemény ohajának engednének, pár nap alatt összehívják a törvényhozó testületet november első napjain és nem október 25-re.

— Hyacint atya, a párisi carmelita-kolostor főnöke, s a notredamei egyházi szónok nyilatkozata, általános feltűnést okoz Európa-szerte, úgy a catholicus, mint a nemcatholicus világban. — E levél a leghatalmasabb tüntetés, ami cath. egyház kebeléből a zsinat ellen történt.

— A Londonban megjelenő „Provinz. Correspondenz“ szept. 21-ről írja: „Egy parlamenti

megutálja s az embereket megveti, az csak hozzánk meneküljön és mi enyhet nyújtunk neki. És ki a szerelmet kerüli, az testvérünké válik, s kit barátja megcsalt, abban vetjük mi bizalmunkat. Elysiumot teremtünk magunknak; az én művem itt be van végezve, mert megboszultam magamat. Most távozhatom, ahová akarok. És te követni fogsz engem fiam, mert neked fiamnak kell lenned. Rebeka fel van oldva vétkeiktől, mert boszut álltam, s őt, fiában ismét szerethetem. Nevemet fogod viselni fiam, s holnap elkészítem végrendeletemet s mindent amivel bírok, neked hagyományozok. Semmit sem hagyok rokonaimnak, az én kaczagó örökösöimnek, mert egyik sem fog engem megcsatni; te nem fogsz nevetni Mózes, te.

— Atyám! ön halványodik, Oh istenem, mi baja önnek? kiálta fel Alfréd ágyából kiugorván s a megsédült tanácsnokot karjaiban fogván fel. Félelmes hörgés szállt fel az agg melléből; tagjai rángatóztak s remegtek; néhány érthetlen szót dadogott még s aztán egészen elnémult.

Midőn Alfréd ismét rátekintett, az agg szeméi megüvegesedtek s az ajkuk szétnyíltak a halálos görcsöktől.

Kimondhatlan fájdalom éles kiáltása hangzott fel az ifjunak ajkain, s aztán eszméletlenül rogyott az ősz ember megdermedt tetemei mellé.

A szolgák meghallák a kiáltást s berohantak; aztán orvosért futottak s midőn Alfréd felébredt, már csak kihült tetemei előtt állt Clausenthal tanácsnoknak, ki gutaütésben mult ki.

(Folyt. köv.)

